

Strategi för OpenAccess.se för 2011-2013 **Antagen av styrgruppen för OpenAccess.se vid dess möte xxxx**

Open access innebär både *ökad synlighet* för forskaren - liksom för lärosätet, finansiären och landet - och *ökad tillgänglighet* till forskningsresultaten för både forskare och andra som har intresse och kapacitet att ta del av forskningen. Detta är viktiga frågor för Sverige som forskningsnation vilket understryks ytterligare av några starka tendenser i forskningssystemets utveckling:

- Intensifierad globalisering av forskningen genomförande och användning
- Skärpt global konkurrens med forskningsexcellens mellan lärosäten och mellan länder
- Starka krav på ökad samhällsrelevans och nyttiggörande av forskningen
- Snabb utveckling mot en alltmer datorbaserad och digitalt förmedlad vetenskap, "e-science"

Idag finns i Sverige ett starkt officiellt stöd för open access, en relativt väl utbyggd infrastruktur av öppna arkiv och OA-tidskrifter samt en snabbt växande andel av fritt tillgängliga publikationer. Fokus ligger på vetenskapliga artiklar och konferensbidrag, men en open access-modell kan också tillämpas på monografier, forskningsdata och lärresurser

Mål

Programmet ska främja fri tillgänglighet på webben för de arbeten som produceras av forskare, lärare och studenter genom att stödja open access-publiceringen vid svenska universitet och högskolor.

Första prioritet

Den **första prioriteten** för programmet är **att bidra till att öka andelen fritt tillgängliga forskningspublikationer på webben.**

Förutsättningarna blir allt bättre för att under de närmaste åren nå en brytpunkt då mer än hälften av svenska forskningspublikationer är fritt tillgängliga. Därefter talar allt för att utvecklingen mot fri tillgänglighet kommer att fortsätta i ett ännu högre tempo.

Kvalitetskrav

Utvecklingen mot en ökad fri tillgänglighet ska främjas med full hänsyn till andra viktiga krav som kan och bör ställas på det vetenskapliga publiceringssystemet:

- Det ska garantera den vetenskapliga kvalitén och främja kvalitetshöjning
- Det ska vara ekonomiskt uthålligt, klara av en ökad produktion av forskning inom rimliga kostnader
- Det ska vara effektivt och smidigt, både för författare och användare
- De vetenskapliga publikationerna ska vara tillgängliga även på lång sikt

Medel

Programmet ska understödja både publicering i OA-tidskrifter och parallellpublicering i öppna lärosätesarkiv. De båda vägarna kompletterar varandra under överskådlig tid. Utvecklingen kan främjas av:

- Tydliga OA-krav från lärosäten och forskningsfinansiärer
- Information till forskare om open access för att öka förståelsen av värdet av open access
- Enkla och kraftfulla tjänster som underlättar forskares parallellpublicering
- Avtal och ekonomiska lösningar som underlättar forskares publicering i OA-tidskrifter

Mål angivna för arbetsområden

Programmets mål anges i de följande mer i detalj för de tre arbetsområden som programmet antagit.

A. Policy

Mål: Att det utformas en nationell OA-policy och skapas förutsättningar för att effektivt implementera den

En av regeringen fastställd nationell OA-policy skulle ge tyngd och tydlighet åt det fortsatta arbetet med open access. Sverige skulle därmed också uppfylla kraven från Europeiska rådets beslut 2007¹. Programmet är berett att ta en aktiv del i ett sådant arbete.

En policy ska:

- Klargöra vilka mål man vill uppnå genom stöd till open access och hur dessa relaterar till andra mål för utvecklingen av svensk forskning och högre utbildning, t ex för kvalitetshöjning, internationalisering eller forskningens samverkan med samhället.
- Ange en policy i stora drag för vilka åtgärder som behövs och hur olika aktörer ska samverka för att främja en utveckling mot open access.

B. Information och rådgivning

Mål: Alla forskare i Sverige ska känna till vad OA-publicering är och förstå vad det innebär

Programmets webbplats har i uppgift att ge information till forskare och allmänheten om frågan, samt även verka för ett aktivt informationsutbyte mellan dem som arbetar aktivt med open access i Sverige. Vidare deltar programmets i informationsinsatser på europeisk och internationell nivå. Alla deltagare i programmet informerar om open access via sina egna kanaler.

Programmet ska verka för att information om open access håller en hög kvalitet och får en bred spridning till alla berörda målgrupper.

Programmet bör utveckla en kommunikationsplan där olika kanaler och informationsinsatser närmare värderas.

C. Infrastruktur och användartjänster

Mål: Främja utvecklingen av en infrastruktur och användartjänster för open access i Sverige med hög användarvänlighet och kvalitet

Delmål

SwePub ska ha en mer fullständig täckning och en högre datakvalitet. Databasen ska kunna användas för redovisningssyften och för att stimulera till en ökad andel fritt tillgängliga publikationer.

Parallellpublicering ska underlättas genom en fortsatt utveckling av de tjänster som erbjuds av lärosätenas öppna arkiv. Målen är ökad användarvänlighet och tjänstekvalitet. Det är också viktigt att kunna ta hand om eller länka till forskningsdata och digitala läresurser.

Det ska finnas ett mer samordnat stöd utvecklingen av svenska OA-tidskrifter, i anslutning till DOAJ och till nuvarande stödordningar för vetenskapliga tidskrifter hos vissa forskningsfinansiärer.

Flertalet svenska vetenskapliga tidskrifter ska antingen vara open access-tidskrifter eller tillåta parallellpublicering av artiklar inom högst sex månader

Det ska finnas en omfattande utgivning av vetenskapliga monografier i open access.

Högskolan e-publicering ska fogas in i KB:s arbetsflöden för digital insamling och bevarande med stöd av e-plikt.

Det ska finnas etablerade modeller för att länka samman öppna publikationer med öppna forskningsdata i samarbete mellan olika berörda institutioner och myndigheter.

i ”1. Reinforce national strategies and structures for access to and dissemination of scientific information by ... defining clear policies for dissemination and access to scientific information...” Council

Conclusions on scientific information in the digital age: access, dissemination and preservation , 2832nd COMPETITIVENESS (Internal market, Industry and Research) Council meeting
Brussels, 22 and 23 November 2007

Bilaga 1

Lägesbeskrivning presenterad för styrgruppen 2011-01-18